

Byla C-73/23**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2023 m. vasario 10 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Tribunal de première instance de Liège (Belgija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2023 m. sausio 30 d.

Pareiškėja:

Chaufontaine Loisirs SA

Atsakovė:

Belgijos valstybė

1. Ginčo dalykas ir faktinės aplinkybės:

- 1 2016 m. liepos 1 d. įstatymu buvo įtvirtinta speciali nuostata, pagal kurią internetiniai, t. y. elektroniniais priemonėmis siūlomi, azartiniai lošimai yra apmokestinami PVM, ir panaikinta jų neapmokestinimo išimtis, taikyta visiems azartiniams lošimams ir loterijoms bendrai.
- 2 Tada Konstituciniame Teisme buvo pateiktas prašymas panaikinti šią specialią leidžiančią nukrypti nuostatą, pagrįstas vidaus teisėje nustatytų kompetencijos taisyklių pažeidimu ir PVM direktyvoje įtvirtinto mokesčių neutralumo principo nepaisymu, nes įstatymu sukuriamas skirtumas tarp PVM sistemų, taikomų, pirma, azartiniams lošimams ir lažyboms internetu ir, antra, „fiziniais“ azartiniams lošimams ir lažyboms bei internetinėms ir „fizinėms“ loterijoms.
- 3 Konstitucinis Teismas patenkino prašymo pagrindus, susijusius su vidaus teisės kompetencijos taisyklių pažeidimu, ir nusprendė, kad kitų pagrindų, ypač pagrindo, susijusio su mokesčių neutralumo principo pažeidimu, nagrinėti nereikia, nes jie negali lemti platesnio masto panaikinimo.

- 4 Todėl Konstitucinis Teismas nuo 2018 m. gegužės 21 d. panaikino atitinkamas 2016 m. liepos 1 d. įstatymo nuostatas, nurodydamas, kad Omokesčiai, sumokėti už laikotarpį nuo 2016 m. liepos 1 d. iki 2018 m. gegužės 21 d., paliekami, atsižvelgiant į biudžetinius ir administracinius sunkumus, kuriuos sukeltų jų gražinimas (žr. 2018 m. kovo 22 d. sprendimą Nr. 34/2018 ir 2018 m. lapkričio 8 d. sprendimą Nr. 155/2018).
- 5 Pareiškėja užsiima internetinio kazino veikla. Ji reikalauja sugrąžinti 640 478,825 eurų pagrindinę PVM sumą, jos sumokėtą už 2016 m. liepos 1 d. – 2018 m. gegužės 22 d. vykdytus internetinius žaidimus ir lažybas.
- 6 2020 m. gruodžio 1 d. sprendimu administratorius atmetė šį prašymą, motyvuodamas tuo, kad nebuvo įvykdytos prašymo dėl gražinimo pateikimo sąlygos.
- 7 Tuomet pareiškėja kreipėsi į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą.

2. Nurodomos teisės aktų nuostatos

Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo

- 8 267 straipsnyje nurodoma:

„Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso priimti prejudicinį sprendimą dėl:

- a) Sutarčių išaiškinimo;
- b) Sąjungos institucijų, įstaigų ar organų aktų galiojimo ir išaiškinimo.

<...>

Tokiam klausimui iškilus nagrinėjant bylą valstybės narės teisme, kurio sprendimas pagal nacionalinę teisę negali būti toliau apskundžiamas teismine tvarka, tas teismas dėl jo kreipiasi į Teismą.

<...>“

2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos

- 9 135 straipsnio 1 dalies b punktas suformuluotas taip:

„1. Sandoriai, kurių valstybės narės neapmokestina PVM:

<...>

i) lažybos, loterijos ir kitų formų azartiniai lošimai, kuriems taikomos kiekvienos valstybės narės nustatytos sąlygos ir apribojimai;

<...>“

3. Šalių argumentai

A. Pareiškėja

- 10 Pareiškėja pirmiausia teigia, kad ginčijamas PVM buvo surinktas nesilaikant mokesčių neutralumo principo, kuriuo vadovaujasi PVM direktyvoje. Antra, ji smerkia panaikinto įstatymo poveikio išlaikymą nagrinėjamu laikotarpiu.
- 11 Pareiškėja ginčija skirtingą požiūrį į *Loterie Nationale* internetu siūlomus produktus (įskaitant loterijas) (neapmokestinamus PVM) ir įvairių privačių ūkio subjektų internetu siūlomus žaidimus ir statymus (apmokestinamus PVM).
- 12 Pareiškėja nurodo, kad azartiniai lošimai ir loterijos konkuruoja toje pačioje rinkoje. Ji taip pat nurodo, kad *Loterie Nationale* savo interneto svetainėje, be įvairių loterijų, siūlo internetinius lošimus ir lažybas, panašius į kitų internetinės veiklos vykdytojų siūlomus lošimus, ir kad šis panašumas patvirtintas mokslinėje literatūroje, ypač pripratimo prie šių lošimų atžvilgiu. Galiausiai ji pažymi, kad *Loterie Nationale* reklama labai agresyvi, nes nėra kontroliuojama.
- 13 Pareiškėja cituoja įvairius Teisingumo Teismo sprendimus, įskaitant 2019 m. birželio 27 d. sprendimą *Belgisch Syndicaat van Chiropraxie ir kt.* (C-597/17, EU:C:2019:544), kuriame primenama fiskalinio neutralumo principo taikymo sritis:

„28. Antra, valstybės narės turi laikytis mokesčių neutralumo principo, kuris draudžia PVM tikslais skirtingai vertinti panašius paslaugų teikimus, kurie konkuruoja tarpusavyje (2006 m. balandžio 27 d. Sprendimo Solleveld ir van den Hout-van Eijnsbergen, C-443/04 ir C-444/04, EU:C:2006:257, 39 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

<...>

47. Pagal šį principą draudžiama PVM tikslais skirtingai vertinti panašias prekes ar paslaugas, kurios konkuruoja tarpusavyje (2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo K, C-219/13, EU:C:2014:2207, 24 punktas ir 2017 m. kovo 9 d. Sprendimo Oxycure Belgium, C-573/15, EU:C:2017:189, 30 punktas).“

- 14 Iš to ji daro išvadą, kad tokiu skirtingu vertinimu pažeidžiamas neutralumo principas, nes šių dviejų rūšių paslaugos yra panašios:
 - jos pasižymi panašiomis savybėmis ir tenkina tuos pačius vartotojų poreikius, remiantis naudojimo palyginamumo kriterijumi,

- esami skirtumai nedaro didelės įtakos vidutinio vartotojo sprendimui naudotis vienomis ar kitomis paslaugomis.
- 15 Po to pareiškėja skundžiasi, kad Belgijos valstybė paliko galioti panaikinimo padarinius nuo 2016 m. liepos 1 d. iki 2018 m. gegužės 21 d. Administratoriui ji priminė, kad 2019 m. birželio 27 d. Sprendime *Belgisch Syndicaat van Chiropraxie ir kt.* (C-597/17, EU:C:2019:544) Teisingumo Teismas nusprendė, jog „nacionalinis teismas negali pasinaudoti nacionaline nuostata, suteikiančia teisę palikti galioti tam tikrus panaikinto akto padarinius tam, kad laikinai išliktų nacionalinių nuostatų <...> padariniai“.
 - 16 Konstitucinio Teismo panaikintų nuostatų poveikio išlaikymu praeties įvykiams nesiekama teisėto tikslo ir jis neatitinka bendrojo intereso reikalavimų, kuriais vieninteliais galima pateisinti kišimąsi į principų taikymą. Be to, šis kišimasis yra neproporcingas, nes pažeidžia esamą dalyvaujančių šalių interesų pusiausvyrą.
 - 17 Teisingumo Teismo jurisprudencijoje nustatyta, kad apmokestinamojo asmens negalėjimas susigrąžinti dėl Europos Sąjungos teisės pažeidimo valstybei sumokėto PVM yra kišimasis, kuriuo nesiekama teisėto tikslo, nėra proporcingas ir pažeidžia Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos pirmojo papildomo protokolo 1 straipsnyje įtvirtintą teisę į nuosavybę.

B. Belgijos valstybė

- 18 Belgijos valstybė laikosi nuomonės, kad loterijos nėra panašios į internetinius lošimus, todėl mokesčių neutralumo principas nepažeidžiamas.
- 19 Jos teigimu, loterijos sudaro atskirą azartinių žaidimų ir lošimų kategoriją visų pirma dėl toliau išvardytų priežasčių:
 - Pagal Belgijos teisę *loi du 7 mai 1999 sur les jeux de hasard, les paris, les établissements de jeux de hasard et la protection des joueurs* (1999 m. gegužės 7 d. Azartinių lošimų, lažybų, lošimo įstaigų ir žaidėjų apsaugos įstatymas) loterijoms netaikomas, nes įstatymų leidėjas pagal šio įstatymo 3bis straipsnį aiškiai išbraukė jas iš jo taikymo srities. Loterijos reglamentuojamos 1851 m. gruodžio 31 d. *Loi sur les loteries* (Loterijų įstatymas) ir 1991 m. liepos 22 d. *Loi relative à la Loterie nationale* (Nacionalinės loterijos įstatymas).
 - Viešojo įstaiga *Loterie Nationale* pagal Belgijos įstatymus turi teisinį monopolį organizuoti loterijas. Tačiau *Loterie Nationale* tikslas taip pat yra susijęs su visų formų azartinių lošimų ir lažybų organizavimu.
 - Privačių veiklos vykdytojų internete siūlomus azartinius lošimus ir lažybas kontroliuoja *Commission des jeux de hasard* (Azartinių lošimų komisija). *Loterie Nationale* kontroliuoja Belgijos valstybė. *Loterie Nationale* visų pirma turi sudaryti valdymo sutartį su Belgijos valstybe (2002 m. balandžio 19 d. įstatymo 14 straipsnis). Šia valdymo sutartimi *Loterie Nationale*, viešojo intereso organizacijai, nustatomi įvairūs įpareigojimai. Nurodoma, kad

Nacionalinė loterija yra atsakinga už loterijų, konkursų, azartinių lošimų ir lažybų organizavimą visuotinės svarbos interesais ir taikant komercinius metodus (žr. 2002 m. balandžio 19 d. įstatymo 3 straipsnio 3 dalį).

- Valdymo sutartyje nustatoma, kaip turi būti apskaičiuojama ir mokama monopolijos renta, specialiosios įmokos ir ikimokestinio pelno procentinė dalis, kasmet renkama tokiais tikslais:
 - pagalbos programoms besivystančioms šalims finansuoti („Nacionalinės loterijos subsidijos“);
 - *Conseil des Ministres* (Ministrų taryba) apibrėžtiems visuomenei naudingiems tikslams;
 - taip pat kasmetinei dotacijai, skiriamai *Caisse nationale des calamités* (Nacionalinė draudimo nuo nelaimingų atsitikimų kasa), *Fondation Roi Baudouin* (Karaliaus Bodueno fondas) ir *Fonds belge de survie* (Belgijos išgyvenimo fondas).
 - *Loterie nationale* taikomuose teisės aktuose nustatytos įvairios asmenų apsaugos priemonės (visuomenės informavimas apie realias galimybes laimėti siūlomą kiekvienos rūšies produktą, informacinių kampanijų apie ekonominę, socialinę ir psichologinę riziką, susijusią su priklausomybe nuo azartinių lošimų, organizavimas).
 - Be to, išmokamų laimėjimų dalis – rodanti lošėjams išmokėtą visų atliktų statymų metu surinktų pinigų dalį – Belgijos valstybės teigimu, loterijų atveju (maža gražos žaidėjams dalis: 50–60 %) ir kitų azartinių lošimų atveju (didelė gražos žaidėjams dalis: 95 % ir daugiau) labai skiriasi.
- 20 Belgijos valstybė primena, kad valstybės narės turi teisę savo nuožiūra neapmokestinti tam tikrų lošimų, o kitus lošimus apmokestinti PVM.
- 21 Kalbant apie paliktus galioti panaikinto teisės akto padarinius, pareiškėja, mokesčių administratoriaus nuomone, neišsamiai aiškina 2019 m. birželio 27 d. Sprendimo *Belgisch Syndicaat van Chiropraxie ir kt.* (C-597/17, EU:C:2019:544) rezoliucinę dalį, kurioje nurodyta: „nacionalinis teismas negali pasinaudoti nacionaline nuostata, suteikiančia teisę palikti galioti tam tikrus panaikinto akto padarinius tam, kad laikinai išliktų nacionalinių nuostatų, kurias šis teismas pripažino nesuderinamomis su Direktyva 2006/112, padariniai tol, kol jos bus suderintos su šia direktyva, siekiant, viena vertus, apriboti teisinio nesaugumo riziką, kylančią dėl to panaikinimo retroaktyvaus poveikio, ir, kita vertus, išvengti nacionalinės schemos, ankstesnės nei šios nuostatos, nesuderinamos su šia direktyva, taikymo“ (pabraukta mokesčių administratoriaus).
- 22 Nagrinėjamu atveju Konstitucinis Teismas panaikino aptariamą nuostatą dėl vidaus teisės pažeidimo, o ne pripažinus jas nesuderinamomis su PVM direktyva.

- 23 Mokesčių administratorius teigia, kad nuostatos, kurias panaikino Konstitucinis Teismas, nelaikytinos netinkamu PVM direktyvos perkėlimu į nacionalinę teisę.

4. Nacionalinio teismo vertinimas:

A. Pirmasis pagrindas, grindžiamas fiskalinio neutralumo principu

- 24 2019 m. birželio 27 d. sprendimo *Belgisch Syndicaat van Chiropraxie ir kt. / Ministerraad* (C-297/17, ECLI:EU:C:2019:544, 28 ir 47 punktai) Teisingumo Teismas priminė fiskalinio neutralumo principo taikymo sritį:

„Antra, valstybės narės turi laikytis mokesčių neutralumo principo, kuris draudžia PVM tikslais skirtingai vertinti panašius paslaugų teikimus, kurie konkuruoja tarpusavyje (2006 m. balandžio 27 d. Sprendimo *Solléveld ir van den Hout-van Eijnsbergen*, C-443/04 ir C-444/04, EU:C:2006:257, 39 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

<...>

Pagal šį principą draudžiama PVM tikslais skirtingai vertinti panašias prekes ar paslaugas, kurios konkuruoja tarpusavyje (2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *K*, C-219/13, EU:C:2014:2207, 24 punktas ir 2017 m. kovo 9 d. Sprendimo *Oxybure Belgium*, C-573/15, EU:C:2017:189, 30 punktas)“.

- 25 Savo išvadoje byloje *The English Bridge Union* (C-90/16, EU:C:2017:464, 19 punktas) generalinis advokatas M. Szpunar apibendrino neutralumo principą azartinių lošimų neapmokestinimo kontekste: „Sprendime *Rank Group* Teisingumo Teismas konstatavo, kad, atsižvelgiant į PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies i punkte nustatytą lošimams taikomą išimtį, skirtingo, vartotojo požiūriu, dviejų identiškų ar panašių paslaugų, tenkinančių tuos pačius vartotojo poreikius, vertinimo PVM atžvilgiu pakanka, kad būtų nustatytas mokesčių neutralumo principo pažeidimas. Taigi atsakymas į klausimą, ar nagrinėjama veikla buvo „lažybos, loterijos ir kitos azartinių lošimų formos“, priklausė nuo į rinką orientuoto požiūrio: jei klientai laiko paslaugas panašiomis, jas reikia apmokestinti vienodai“.
- 26 Iš paties Direktyvos 2006/112 135 straipsnio 1 dalies i punkto teksto matyti, kad pagal šią nuostatą valstybėms narėms buvo palikta didelė diskrecija neapmokestinti arba apmokestinti azartinių lošimų organizavimą, nes pagal ją šioms valstybėms leidžiama nustatyti galimas neapmokestinimo sąlygas ir apribojimus. Valstybėms narėms yra suteikta teisė nustatyti šioje nuostatoje numatyto neapmokestinimo PVM sąlygas ir apribojimus, todėl joms leidžiama šiuo mokesčiu neapmokestinti tik tam tikrų azartinių lošimų.
- 27 Laisvo paslaugų teikimo srityje priimtame 1994 m. kovo 24 d. Sprendime *Schindler* (C 275/92, EU:C:1994:119, 60 ir 61 punktai) Teisingumo Teismas nurodė, kad „Taip pat reikia pažymėti, kad, turint omenyje galimų gauti sumų ir

galimų lošėjų laimėjimų dydį, ypač jei loterijos organizuojamos dideliu mastu, loterijos kelia didelę nusikaltimų ir sukčiavimo riziką. Be to, jos skatina išlaidauti, o tai gali turėti žalingų individualių ir socialinių pasekmių. Galiausiai, nors šis motyvas savaime negali būti laikomas objektyviu pateisinimu, pažymėtina, kad loterijos didele dalimi gali prisidėti prie labdaringos ar viešojo intereso veiklos, pavyzdžiui, socialinių ar labdaringų darbų, sporto ar kultūros finansavimo.

Šie ypatumai rodo, kad nacionalinės valdžios institucijoms turi būti suteikta pakankama diskrecija nustatyti lošėjų apsaugos reikalavimus ir apskritai[,] atsižvelgiant į kiekvienos valstybės narės socialinius-kultūrinius ypatumus[,] nustatyti viešosios tvarkos reikalavimus, kiek tai susiję tiek su lošimų organizavimo tvarka ir statymų dydžiais, tiek ir su juose gautų pajamų paskirtimi“.

- 28 2021 m. gegužės 18 d. Nutartyje *Fluctus ir kt.* (C-920/19, nepaskelbta Rink., EU:C:2021:395), irgi susijusioje su laisve teikti paslaugas, Teisingumo Teismas priminė, kad: „SESV 56 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nedraudžiama dualinė azartinių lošimų rinkos organizavimo sistema vien dėl to, kad loterijos ir lošimo kazino monopolio turėtojo reklamos praktika siekiama skatinti aktyvų dalyvavimą azartiniuose lošimuose, pavyzdžiui, vaizduojant lošimus kaip įprastą dalyką, suteikiant jiems teigiamą įvaizdį, panaudojant iš jų gautas lėšas su viešuoju interesu susijusiai veiklai arba didinant jų patrauklumą dėmesį patraukiančiais reklaminiais pranešimais, kuriuose viliojama dideliais laimėjimais“.
- 29 Be to, 2011 m. lapkričio 10 d. Sprendime *The Rank Group* (C-259/10 et C-60/10, EU:C:2011:719, 49–51 punktai), šįkart priimtame PVM srityje, Teisingumo Teismas dėl bingo ir lošimo automatų priminė, kad „[t]ai reiškia, kad vertinant nagrinėjamų lošimų panašumą prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismų nurodyti teisinės tvarkos skirtumai yra nesvarbūs.

Šios išvados nepaneigia tai, kad tam tikrais išimtiniais atvejais Teisingumo Teismas pripažino, jog, atsižvelgiant į nagrinėjamų sektorių specifiškumą, reguliavimo ir teisinės tvarkos, reglamentuojančios nagrinėjamą prekių tiekimą arba paslaugų teikimą, skirtumai, kaip antai vaisto kompensavimo galimybė arba įpareigojimo teikti universalias paslaugas nustatymas paslaugų teikėjui, vartotojo požiūriu, gali lemti atskyrimą, kiek tai susiję su jo paties poreikių tenkinimu (žr. minėto 2001 m. gegužės 3 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 27 punktą ir 2009 m. balandžio 23 d. Sprendimo *TNT Post UK*, C- 357/07, Rink. p. I- 3025, 38, 39 ir 45 punktus).

Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, į pirmojo klausimo byloje C-259/10 a punktą ir pirmąjį klausimą byloje C-260/10 reikia atsakyti taip: esant skirtingam dviejų azartinių lošimų vertinimui, kiek tai susiję su atleidimo nuo PVM suteikimu pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio f punktą, mokesčių neutralumo principas turi būti aiškinamas taip, kad nereikia atsižvelgti į tai, jog šie du lošimai

priklauso skirtingoms licencijų kategorijoms ir jiems taikoma skirtinga teisinė tvarka kontrolės ir reguliavimo srityje“.

- 30 2010 m. birželio 10 d. Sprendime *Leo-Libera* (C-58/09, EU:C:2010:333) dėl PVM Teisingumo Teismas tąkart priminė, kad: „35. Šio principo negalima aiškinti kaip draudžiančio apmokestinti PVM vieną azartinių lošimų formą, o kitos – ne, su sąlyga kad šios dvi formos nekonkuruoja tarpusavyje; priešingu atveju Direktyvos 2006/112 135 straipsnio 1 dalies i punktas ir šia nuostata valstybėms narėms suteikta didelė diskrecija netektų veiksmingumo.“
- 31 Nagrinėjamoje byloje, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo jurisprudencijos analizę, kyla Sąjungos teisės aiškinimo sunkumų, kuriais remiamasi pateikiant du pirmuosius prejudicinius klausimus.
- 32 Šie klausimai yra platesni nei pirmasis klausimas, kurį 2022 m. lapkričio 18 d. tas pats Lježo pirmosios instancijos teismas (byla C-741/22) pateikė dėl skirtingo požiūrio į *Loterie Nationale* ir kitų privačių operatorių siūlomus internetinius azartinius lošimus.
- 33 Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su skirtingu požiūriu į internetu vykdomus azartinius lošimus ir, pirma, internetu nevykdomus azartinius lošimus (pirmasis klausimas) bei, antra, internetu vykdomas arba nevykdomas loterijas (antrasis klausimas).

B. Antrasis pagrindas, susijęs su panaikinto įstatymo padarinių palikimu galioti

- 34 Iš šalių paaiškinimų matyti, kad aiškinant ES teisę kyla sunkumų keliais aspektais.
- 35 Visų pirma 2019 m. birželio 27 d. Sprendime *Belgisch Syndicaat van Chiropraxie ir kt.* (C-597/17, EU:C:2019:544, 59 ir 60 punktai) Teisingumo Teismas priminė, kokiomis sąlygomis valstybė narė galėjo išlaikyti Sąjungos teisei prieštaraujančios nuostatos poveikį:

„Iš tiesų, net darant prielaidą, kad teisinio saugumo privalomieji argumentai išimties tvarka gali laikinai sustabdyti Sąjungos teisės nuostatos, tiesiogiai taikomos jai prieštaraujant nacionalinei teisei, naikinamąjį poveikį, toks sustabdymas šiuo atveju netaikomas, nes prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nenurodė konkrečių elementų, galinčių įrodyti konkrečią teisinio nesaugumo riziką (pagal analogiją žr. 2010 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo *Winner Wetten*, C- 409/06, EU:C:2010:503, 67 punktą).

Konkrečiai kalbant, vien biudžeto ir administracinių sunkumų, kurių gali kilti panaikinus pagrindinėje byloje ginčijamas nuostatas, neužtenka, kad būtų galima apibūdinti privalomuosius teisinio saugumo argumentus (pagal analogiją žr. 2012 m. spalio 18 d. Sprendimo *Mednis*, C- 525/11, EU:C:2012:652, 44 punktą ir 2014 m. balandžio 10 d. Sprendimo *Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company*, C- 190/12, EU:C:2014:2490, 111 punktą).“

- 36 Jeigu nagrinėjamu atveju būtų pripažinta, kad vien tik internetinių azartinių lošimų neapmokestinimo PVM panaikinimu pažeidžiamas PVM neutralumo principas (žr. pirmąjį pagrindą), kyla klausimas, ar šio panaikinimo padariniai nebuvo palikti galioti pažeidžiant Sąjungos teisę, nes jie buvo palikti galioti „atsižvelgiant į biudžetinius ir administracinius sunkumus, kuriuos sukeltų jau sumokėtų mokesčių sugražinimas“, nors panaikinimą nulėmė nacionalinės, o ne Sąjungos teisės normų pažeidimas.
- 37 Po to 2008 m. balandžio 10 d. Sprendime *Marks & Spencer* (C-309/06, EU:C:2008:211) Teisingumo Teismas nurodė, kad „kai valstybė narė <...> klaidingai aiškino savo nacionalinės teisės aktus, dėl ko tam tikri tiekimai ar paslaugos, kurie turėjo būti atleisti nuo mokesčio <...>, <...> buvo apmokestinti standartiniu tarifu, bendrieji [Sąjungos] teisė[s] principai, įskaitant ir fiskalinio neutralumo principą, yra taikomi taip, kad jie suteikia tiekimus atlikusiam ar paslaugas suteikusiam ūkio subjektui teisę susigražinti iš jo per klaidą už šiuos tiekimus ar paslaugas pareikalautas sumas“.
- 38 Nagrinėjamoje byloje reikia kelti klausimą, ar mokesčių mokėtojas turi teisę susigražinti ir mokesčius, išlaikytus nesilaikant PVM direktyvos ir fiskalinio neutralumo principo.
- 39 Galiausiai, kadangi ginčijamas atleidimas nuo PVM buvo panaikintas dėl nacionalinės teisės pažeidimo, taip pat reikia išsiaiškinti, ar Konstitucinis Teismas, kaip „valstybės narės teismas, kurio sprendimas pagal nacionalinę teisę negali būti toliau apskundžiamas teismine tvarka“, vis dėlto privalėjo kreiptis į Teisingumo Teismą pagal SESV 267 straipsnio trečią pastraipą.
- 40 Dėl to teismas pateikia penktąjį, ketvirtąjį ir trečiąjį klausimus.

5. Prejudiciniai klausimai

- 41 Teismas teikia Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- 1) Ar pagal 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 135 straipsnio 1 dalies i punktą ir mokesčių neutralumo principą valstybė narė gali netaikyti šioje nuostatoje numatyto neapmokestinimo tik elektroninėmis priemonėmis organizuojamiems azartiniams lošimams, o ne elektroninėmis priemonėmis organizuojami azartiniai lošimai ir toliau gali būti neapmokestinami PVM?
 - 2) Ar pagal 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 135 straipsnio 1 dalies i punktą ir mokesčių neutralumo principą valstybė narė gali šioje nuostatoje numatyto neapmokestinimo netaikyti tik elektroninėmis priemonėmis organizuojamiems azartiniams lošimams, išskyrus loterijas, kurios ir toliau neapmokestinamos PVM nepriklausomai nuo to, ar jos organizuojamos elektroninėmis priemonėmis?

3) Ar pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo [2]67 straipsnio trečią pastraipą aukštesnės instancijos teismui leidžiama nuspręsti palikti galioti nacionalinės teisės nuostatos, kurią jis panaikina dėl nacionalinės teisės pažeidimo, padarinius, nepriimant sprendimo dėl Sąjungos teisės pažeidimo, dėl kurio į jį taip pat buvo kreiptasi, vadinasi, nepateikus prejudicinio klausimo dėl šios nacionalinės teisės nuostatos suderinamumo su Sąjungos teise ir nepaklausus Teisingumo Teismo, kokiomis sąlygomis jis galėtų nuspręsti palikti galioti šios nuostatos padarinius nepaisydamas jos nesuderinamumo su Sąjungos teise?

4) Jeigu atsakymas į kurį nors iš pirmiau pateiktų klausimų būtų neigiamas, ar Konstitucinis Teismas, siekdamas išvengti biudžetinių ir administracinių sunkumų, kurie kiltų dėl jau sumokėtų mokesčių grąžinimo, galėjo palikti galioti nuostatų, kurias jis panaikino dėl jų nesuderinamumo su nacionalinėmis taisyklėmis dėl kompetencijos paskirstymo, padarinius, kai šios nuostatos taip pat buvo nesuderinamos su Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl PVM?

5) Jeigu į ankstesnį klausimą būtų atsakyta neigiamai, ar apmokestinamajam asmeniui gali būti grąžintas PVM, kurį jis sumokėjo nuo jo organizuojamų lošimų ir lažybų faktinės bendrosios maržos, šiuo tikslu remdamasis nuostatomis, nesuderinamomis su 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos ir su mokesčių neutralumo principu?